

Salgın Koşullarında İnternet Erişim Pahalılaştırılıyor...

İLETİŞİM HAKKI VERGİ YÜKÜ ALTINDA EZİLİYOR

Özel İletişim Vergisi'nde (ÖİV) 30 Ocak 2021 tarihinde gerçekleştirilen yüzde 33,3'lük artış, iletişim faturalarına yaklaşık yüzde 2'lik zam olarak yansıyor. İnternet faturalarındaki toplam vergi yükü ise en az yüzde 22'ye yükseldi. Yurttaşlar İnternet de dahil olmak üzere tüm iletişim faturaları aracılığıyla 2021 Bütçesi'nde hedeflenenin çok üzerinde; 6 milyar TL'yi aşkın ÖİV ödemesi yapmak zorunda kalacak. Salgın döneminde online eğitim ve uzaktan çalışma nedeniyle zaten artan İnternet faturalarına getirilen yeni vergi yükü, temel insan haklarından biri olan İnternet'e erişimi daha da zorlaştıracaktır.

ÖİV, kamuoyunda “deprem vergileri” olarak bilinen “özel işlem” vergilerinden biri olarak 1999 yılında hayatımıza girmişti. Kamuoyunda “deprem vergileri” olarak bilinen kanun, 17 Ağustos ve 12 Kasım 1999 tarihlerinde yaşanan büyük depremlerin ardından, 26 Kasım 1999 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmişti. Depremin yarattığı ekonomik kayıpları telafi etme amacıyla, cep telefonu kullanımı, milli piyango biletleri, uçak biletleri ile gümrük ve pasaport işlemlerine kadar uzanan birçok işlem için “özel işlem” vergileri getirildi. 1 yıllığına başlanan uygulama, sonraki yıllarda ekonomik kriz gerekçesiyle sürekli olarak uzatıldı. Son olarak 2005 yılında ise “özel işlem vergisi” kaldırılarak, isim değişikliğiyle “özel iletişim vergisi” (ÖİV) kalıcı olarak uygulanmaya başladı. Bu ek vergi, cep telefonu görüşmelerinden yüzde 25, sabit telefon görüşmelerinden yüzde 15, veri ve internet hizmetlerinden yüzde 5 oranında alınmaya

başlandı. İnternet’in yaygınlaşmasına desteklenmesi kapsamında uzun yıllar görece düşük tutulan yüzde 5’lik ÖİV oranı, 1 Ocak 2018 tarihinden yüzde 7,5’e yükseltildi. Aynı değişiklik kapsamında telefon görüşmelerinden alınan vergide de oransal indirime gidilip, yüzde 7,5’e düşürüldü. İnternet erişimi ve veri iletişimine uygulanan oranın yükseltilmesinde altında zaman içinde iletişim ihtiyaçlarının İnternet üzerinden karşılanmaya başlaması ve faturalarındaki payının yükselmesidir. Örneğin cep telefonundan faturanın yüzde 100’ünü oluşturan görüşme ücretleri, zaman içinde payını büyük ölçüde İnternet erişimine bırakmıştır. Bugünlerde tüm iletişim faturadaki en büyük kalemi İnternet erişimi oluşturmaktadır.

ÖİV’ye En Az 6 Milyar Ödeyeceğiz

Ancak ÖİV’ye 2018’de eşitleme görüntüsüyle yapılan “gizli” zam, bütçe açığını kapatmak için yetersiz kalmış olacak ki, Resmi Gazete’de 30 Ocak 2021 tarihinde yayımlanan

Cumhurbaşkanı Kararı ile yüzde 10’a yükseltildi. Böylece bugünden (31 Ocak 2021) itibaren düzenlenecek faturalara ÖİV’ye yüzde 33,3 oranında zam yapılmış oldu. Bütçe rakamlarına göre; 2018’de oranlarının değiştirilmesinin ardından 2019’da 4 milyar 14 milyon TL olan ÖİV tahsilatı, 2020’da yaşanan ekonomik krize ve salgın koşullarına rağmen, artan İnternet erişimi ihtiyacı nedeniyle yüzde 12 yükselerek, 4 milyar 488 milyon TL’ye ulaştı. 2021 yılı bütçesinin ilgili bölümleri incelendiğinde 2020 yılı için 4 milyar 279 milyon TL tahmin edildiği ve yüzde 9,9 artışla 2021 yılı için ise 4 milyar 703 milyon liralık gelir hedefi belirlendiği anlaşıyor. Online eğitim ve uzaktan çalışma zorunluğu nedeniyle faturaların artması, bütçede 2020 için yapılan tahminin ciddi oranda aşılmasına neden olmuştur. ÖİV’nin yüzde 10’a çıkarılmasıyla faturalarda enflasyon nedeniyle hiç artış olmasa bile ÖİV tahsilatını 2020 rakamlarıyla 2021’de en az 1 milyar 494 milyon

TL artıracaktır. Yapılan hesaplamalar, 2021 yılında yurttaşların telekomünikasyon faturaları aracılığıyla 6 milyar TL'yi aşkın ÖİV ödemesi yapacağını göstermektedir. Tahsilatı garanti olan bu rakamın, bütçede hedeflenenin çok üstünde şekillenecek olması; diğer bütçe kalemlerinde fiili bir düşüş olacağına işaret etmektedir.

Vergi Yükü Büyüyor

İletişim faturalarında ÖİV'nin yanı sıra yüzde 18 oranında KDV de yer almaktadır. Örneğin iletişim gideri toplamda 100 TL olan fatura, Ocak 2021 döneminde yüzde 7,5'luk ÖİV ve yüzde 18'lik KDV eklenmesiyle 125,5 TL'ye çıkmaktaydı. Zam sonrası ise 28 TL'si vergi olmak üzere 128 TL'ye yükselecektir. Söz konusu vergi artışının faturalara yaklaşık yüzde 2 oranında zam olarak yansıtacağı hesaplanmaktadır. Ayrıca bu rakamlar, iletişim faturalarındaki toplam vergi yükünün, en az yüzde 22'ye çıktığını göstermektedir. Üstelik bu orana cep telefonu aboneleri için 2021 yılında her ay 3,11 TL olarak yansıyacak telsiz kullanım ücreti, faturalarda gözükmeyen ama işletmecilerin maliyetleri içinde olan yer alan evrensel hizmet fonu, kurum katkı payı, hazine katkısı gibi kesintiler hariştir. Cep telefonu şebekesi üzerinden kullanılan mobil İnternet erişiminde vergi oranı daha yüksek şekillenecektir.

Cihaz Vergileri Maliyeti Katlıyor

Bilgi ve iletişim teknolojilerine ilişkin cihazlar üzerinde, kullanım faturalarında olduğu gibi yüksek oranlı vergiler yer almaktadır. Resmi Gazete'de 1 Mayıs 2019 tarihinde yayımlanan 1013 sayılı Cumhurbaşkanı Kararı ile cep telefonlarında uygulanan Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) oranları yeni-

den belirlenmiştir. Düzenleme uyarınca; ÖTV matrahı 640 TL'yi aşmayan cep telefonları için yüzde 25, 640 TL ile 1500 TL arasında olanlar için yüzde 40, 1500 TL'yi aşanlar için

ise yüzde 50 oranında ithalat anında veya yurt içi tesliminde ÖTV tahsil edilmeye başlandı. Cep telefonunda ÖTV dışında; yüzde 1'lik Kültür ve Turizm Bakanlığı payı, yüzde 10'luk TRT bandrolü ve yüzde 18'lik KDV de tahsil edilmektedir. Üstelik tüm pay ve kesintiler bir sonraki verginin matrahını artırarak, verginin vergisinin vergisi diye nitelendirebileceğimiz bir tablo doğurmaktadır. Örnek vermek gerekirse ithalatçısı veya üreticisi tarafından 2000 TL bedelle piyasaya sürülmek istenilen akıllı cep telefonu toplamda 1933 TL vergi uygulanmaktadır. Böylece vergiler sonrası cihazın satış bedeli yaklaşık iki katın aşmaktadır. Yurtdışında ucuza satın alınarak ülkeye getirilen cihazlardan da kayıt harcı alınmaktadır. Bu bedel 2021 itibarıyla 2 bin 6 TL'ye yükseltilmiştir.

Ayrıca bu kayıt harcına 20 Avro da TRT payı eklenmektedir.

Elektrik Mühendisleri Odası İzmir Şubesi olarak, salgın döneminde artan İnternet erişimi ihtiyacının karşılanması ve özellikle dar gelirli kesimlerin online eğitim olanaklarına sahip olması için bilgi iletişim teknolojisi kapsamındaki cihazlarda ve İnternet erişimindeki vergi yükünün sıfırlanması için çağrıda bulunmuştur. İndirim talebi bir yana ÖİV'ye yapılan zam, artık temel insan haklarından biri olarak görülen İnternet erişiminin yaşamsal önemini kavranmadığını göstermektedir. **Ne yazık ki, sürekli olarak artırılan vergiler nedeniyle milyonlarca öğrencinin içinde yer aldığı aileler, "bilgi ve iletişim teknolojileri yoksulluğu" olarak adlandırabileceğimiz bir gerçekliği yaşamaktadır. Bugünün**

bütçe açığını kapamak için kullanılan söz konusu günübirlik vergilendirme politikası geleceğimize ipotek koyacak niteliktedir. Vergi yükünün kaldırılması çağrımızı bir kez daha dile getirerek, dar gelirli, dezavantajlı kesimlere İnternet erişimi sağlanması için Evrensel Hizmet Fonu'nun amacı doğrultusunda hem altyapının geliştirilmesi hem de cihaz temini için kullanılması çağrımızı yineliyoruz.

Cep Telefonlarına İlişkin Vergi Hesaplaması

Cihaz Bedeli	2.000
Kültür ve Turizm Bakanlığı Kesintisi (Yüzde 1)	20
TRT Bandrolü Matrahı	2.020
TRT Bandrolü Tutarı (Yüzde 10)	202
ÖTV Matrahı	2.222
ÖTV Tutarı (Yüzde 50)	1.111
KDV Matrahı	3.333
KDV Tutarı (Yüzde 18)	600
Ödenecek Fatura Toplamı	3.933
Toplam Vergi Tutarı	1.933